Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2026)0067

Pristopi k upravljanju ribištva za zaščito občutljivih vrst, obvladovanje invazivnih vrst in v korist lokalnim gospodarstvom

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 10. marca 2026 o pristopih k upravljanju ribištva za zaščito občutljivih vrst, obvladovanje invazivnih vrst in v korist lokalnim gospodarstvom (2025/2011(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) in zlasti člena 43,

– ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ribiški politiki in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1954/2003 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2371/2002 in (ES) št. 639/2004 ter Sklepa Sveta 2004/585/ES[1] (uredba o skupni ribiški politiki),

– ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst[2] (uredba o invazivnih tujerodnih vrstah),

– ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 1007/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o trgovini z izdelki iz tjulnjev[3],

– ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009 z dne 20. novembra 2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Skupnosti za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike, o spremembi uredb (ES) št. 847/96, (ES) št. 2371/2002, (ES) št. 811/2004, (ES) št. 768/2005,

---

1 UL L 354, 28.12.2013, str. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1380/oj.
2 UL L 317, 4.11.2014, str. 35, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1143/oj.
3 UL L 286, 31.10.2009, str. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1007/oj.

(ES) št. 2115/2005, (ES) št. 2166/2005, (ES) št. 388/2006, (ES) št. 509/2007, (ES) št. 676/2007, (ES) št. 1098/2007, (ES) št. 1300/2008, (ES) št. 1342/2008 in razveljavitvi uredb (EGS) št. 2847/93, (ES) št. 1627/94 in (ES) št. 1966/2006[4] (uredba o nadzoru ribištva),

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2019/1241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o ohranjanju ribolovnih virov in varstvu morskih ekosistemov s tehničnimi ukrepi, o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1967/2006, (ES) št. 1224/2009 ter uredb (EU) št. 1380/2013, (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973, (EU) 2019/472 in (EU) 2019/1022 Evropskega parlamenta in Sveta ter o razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 894/97, (ES) št. 850/98, (ES) št. 2549/2000, (ES) št. 254/2002, (ES) št. 812/2004 in (ES) št. 2187/2005[5],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2023/2842 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. novembra 2023 o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009, uredb Sveta (ES) št. 1967/2006 in (ES) št. 1005/2008 ter uredb (EU) 2016/1139, (EU) 2017/2403 in (EU) 2019/473 Evropskega parlamenta in Sveta glede nadzora ribištva[6],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1991 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2024 o obnovi narave in spremembi Uredbe (EU) 2022/869[7],

– ob upoštevanju Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst[8] (direktiva o habitatih),

– ob upoštevanju Direktive 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (Okvirna direktiva o morski strategiji)[9],

– ob upoštevanju Direktive 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic[10] (direktiva o pticah),

---

4 UL L 343, 22.12.2009, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1224/oj.
5 UL L 198, 25.7.2019, str. 105, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1241/oj.
6 UL L, 2023/2842, 20.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2842/oj.
7 UL L, 2024/1991, 29.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj.
8 UL L 206, 22.7.1992, str. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj.
9 UL L 164, 25.6.2008, str. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/56/oj.
10 UL L 20, 26.1.2010, str. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj.

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. junija 2021 o strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030: Vračanje narave v naša življenja[11],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. maja 2023 z naslovom Za močan in trajnosten sektor alg EU[12],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 18. januarja 2024 o trenutnem stanju izvajanja skupne ribiške politike in obetih za prihodnost[13],

– ob upoštevanju ciljev OZN glede trajnostnega razvoja in zlasti cilja št. 14: življenje v vodi, cilja št. 15: življenje na kopnem, cilja št. 1: odprava revščine, cilja št. 2: odprava lakote in cilja št. 11: trajnostna mesta in skupnosti,

– ob upoštevanju Kunminško-montrealskega svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost,

– ob upoštevanju Mednarodne konvencije za nadzor in ravnanje z ladijsko balastno vodo in sedimenti,

– ob upoštevanju člena 55 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za ribištvo (A10-0018/2026),

A. ker EU že dolgo priznava, da so trajnostni ribolov in ekosistemski pristopi k upravljanju ribištva pomembni za ohranjanje morske biotske raznovrstnosti, tudi za zaščito občutljivih vrst, podpiranje lokalnih gospodarstev ter zagotavljanje prehranske varnosti in trajnostnih prehranskih sistemov;

B. ker EU izvaja več regulativnih okvirov za obnovitev in zaščito ranljivih morskih vrst;

C. ker EU zaščito in okrevanje občutljivih vrst vključuje v druge pravne okvire, kot je nedavno revidirana uredba o nadzoru ribištva, s čimer zagotavlja celostni pristop k zbiranju podatkov, ki se uporabljajo pri ohranjanju občutljivih vrst;

D. ker Svetovna zveza za varstvo narave (IUCN) objavlja obsežen rdeči seznam stanja ohranjenosti vrst, s čimer nudi izredno pomembne informacije o krhkem stanju morskih občutljivih vrst in izpostavlja, da so potrebna prizadevanja za njihovo ohranjanje;

---

11 UL C 67, 8.2.2022, str. 25.
12 UL C, C/2023/1074, 15.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1074/oj.
13 UL C, C/2024/5734, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5734/oj.

E. ker prilov občutljivih vrst zelo ogroža morsko biotsko raznovrstnost, kot je priznano v mednarodnih in regionalnih konvencijah ter zakonodaji EU;

F. ker so morske ptice eden od kazalnikov zdravja morskih ekosistemov, saj so vrhunski plenilci v morski prehranjevalni verigi;

G. ker deležniki skupaj sodelujejo pri več projektih, pri katerih se preizkušajo nove metode upravljanja in orodja, da bi zmanjšali količino prilova in naključnega ulova občutljivih vrst med ribolovnimi operacijami;

H. ker po podatkih, ki jih je leta 2025 objavila Evropska agencija za okolje[14], morska zavarovana območja pokrivajo 13,7 % voda EU;

I. ker je na portalu Komisije o misiji za oceane in vode[15] objavljeno poročilo o študiji, v kateri je bilo ugotovljeno, da je bilo leta 2023 ribištvo dovoljeno v več kot 40 % morskih zavarovanih območjih, omejeno v manj kot 25 % teh območij, izrecno prepovedano pa zgolj v 0,4 % teh območij;

J. ker so invazivne tujerodne vrste eden od glavnih vzrokov za izgubo biotske raznovrstnosti in negativno vplivajo na ribištvo, akvakulturo in ekosistemske funkcije ter lahko škodujejo zdravju ljudi, infrastrukturi in biološki zaščiti;

K. ker akvakultura neavtohtonih vrst z omejenimi nadzornimi ukrepi pomeni tveganje, saj lahko vrste uidejo in postanejo invazivne, kar ogroža avtohtone prostoživeče vrste in okolje;

L. ker je EU sprejela več ukrepov, s katerimi želi preprečiti vnos invazivnih tujerodnih vrst, jih odkriti in mapirati njihovo razširjenost ter zajeziti njihovo širjenje, med drugim zlasti uredbo o invazivnih tujerodnih vrstah, ki vsebuje seznam invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo, in s katero se izvršujejo nadzorni ukrepi;

M. ker so invazivne tujerodne vrste v skladu z uredbo o invazivnih tujerodnih vrstah opredeljene kot tiste z negativnimi učinki, ki so tako znatni, da je potrebno usklajeno in enotno posredovanje na ravni EU, zato jih je prepovedano vnašati, imeti v lasti, vzrejati in gojiti, prevažati ali trgovati z njimi, jih svobodno predati ali izpustiti v naravno okolje;

---

14 Evropska agencija za okolje, *Marine protected areas in Europe’s seas* (Morska zavarovana območja v evropskih morjih), spletišče Evropske agencije za okolje – *Analysis and data* (Analize in podatki) – *Indicators* (Kazalniki), 6. november 2025.

15 Evropska komisija, *Study on regulations in EU Marine Protected Areas: insights and implications* (Študija o ureditvah v morskih zavarovanih območjih EU: vpogledi in posledice), spletišče portala o misiji za oceane in vode.

N. ker je eden od kakovostnih deskriptorjev za določanje dobrega okoljskega stanja iz okvirne direktive o morski strategiji to, da so neavtohtone vrste, ki so posledica človekovih dejavnosti, na ravneh, ki ne škodujejo ekosistemom;

O. ker je treba ustrezno in pravočasno zbirati podatke, da se odkrijejo invazivne tujerodne vrste in mapira njihova razširjenost ter določijo in izvajajo ukrepi za čim bolj usmerjeno in učinkovito preprečevanje širjenja teh vrst;

P. ker se različne dejavnosti, kot je pomorski promet ali turizem, štejejo za pomembne vektorje širjenja invazivnih tujerodnih vrst, pri čemer je to zlasti odvisno od ravni blažitvenih ukrepov in previdnosti, ki se izvajajo;

Q. ker se je EU v svoji strategiji za biotsko raznovrstnost zavezala, da bo upravljala že naseljene invazivne tujerodne vrste in do leta 2030 za polovico zmanjšala število vrst z rdečega seznama, ki jih ogrožajo;

R. ker Evropska informacijska mreža za tujerodne vrste (EASIN) sedaj spremlja 12 423 tujerodnih vrst v različnih okoljih, od tega je 1 440 (11,6 %) morskih vrst; ker je bilo leta 2019 53 % evropske morske obale pod pritiskom zaradi invazivnih tujerodnih vrst, pri čemer so regionalne razlike velike, in sicer 33 % obale Baltskega morja, 100 % obale Črnega morja, 98 % obale Sredozemskega morja in 25 % obale severovzhodnega Atlantika;

S. ker so podnebne spremembe, zlasti segrevanje oceanov, ter večji pretok blaga in gibanje ljudi glavni vektorji vnosa invazivnih tujerodnih vrst in lahko povečajo njihov vpliv na občutljive vrste, ekosisteme in s tem posledično na ribolovne dejavnosti;

T. ker neobvladljivo širjenje invazivnih tujerodnih vrst povzroča precejšnjo kratkoročno in dolgoročno škodo v ribištvu in akvakulturi, med drugim škoduje ribolovnemu orodju ali infrastrukturi za akvakulturo, zmanjšuje ulov ter naravni lovni prirast in produktivnost ter povzroča motnje v ekosistemih, vse to pa ogroža ekološko ravnovesje in ekonomsko vzdržnost ribiških skupnosti;

U. ker invazivne tujerodne vrste, vključno s populacijami tujerodnih vrst plenilcev, ogrožajo ekološko ravnovesje, pa tudi socialno in ekonomsko vzdržnost obalnih ribiških skupnosti, zlasti ribištva ter malih in srednjih podjetij v akvakulturi;

V. ker se lahko z ekosistemskim pristopom k upravljanju ribištva ter načrtovanju in prostorskemu upravljanju v akvakulturi izboljša odpornost obeh sektorjev ter njuna zmožnost prilagajanja, zlasti na lokalni ravni;

W. ker se najbolj oddaljene regije EU, kot je priznano v členu 349 PDEU, spoprijemajo z edinstvenimi izzivi in priložnostmi pri upravljanju

ribištva, ohranjanju občutljivih vrst in preprečevanju vnosa invazivnih vrst; ker je treba kazalnike, ki se uporabljajo za merjenje ravnovesja med ribolovno zmogljivostjo in ribolovnimi možnostmi, prilagoditi lokalnim razmeram, pri čemer je treba upoštevati geografsko oddaljenost teh regij, bogatost in edinstvenost njihove biotske raznovrstnosti, njihove socialne in ekonomske posebnosti ter ključno vlogo, ki jo ima lokalni ribiški sektor pri zagotavljanju prehranske varnosti in podpiranju gospodarstva v teh regijah;

X. ker so za boj proti invazivnim tujerodnim vrstam potrebni tudi odločni mednarodni ukrepi; ker so v Konvenciji o biološki raznovrstnosti invazivne tujerodne vrste priznane kot medsektorsko vprašanje, cilj Kunminško-montrealskega svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost pa je do leta 2030 vsaj za polovico zmanjšati vnos in naselitev invazivnih tujerodnih vrst;

Y. ker morajo prizadevanja za varstvo okolja spremljati ukrepi, s katerimi se veča konkurenčnost evropske ribiške flote ter zagotavljata ekonomska vzdržnost sektorja in generacijska pomladitev v obalnih skupnostih;

Z. ker širjenje invazivnih vrst in večanje populacij plenilcev v nekaterih regijah vplivata na ekosistem ter na ribiški sektor in sektor akvakulture, še posebej pa so ranljive male obalne dejavnosti;

AA. ker je med javnim posvetovanjem, ki ga je organizirala Komisija, 94 % vseh vprašanih navedlo, da nasprotujejo oziroma močno nasprotujejo dajanju izdelkov iz tjulnjev na trg, in zavrnilo, da bi se ta rešitev uporabila kot ukrep za upravljanje ribištva; ker je 89 % vprašanih navedlo, da jim lov na tjulnje vzbuja resne moralne pomisleke[16];

AB. ker Eurostat vodi obsežno podatkovno zbirko, ki vsebuje dolgoročne podatke o ribiškem ulovu in omogoča dragocen vpogled, na katerem lahko temeljita razvoj učinkovitih strategij za upravljanje ribištva in ocena občutljivih vrst, poleg tega pa lahko prispeva k sistemom zgodnjega opozarjanja za tujerodne vrste;

AC. ker lahko pri prizadevanjih za ohranjanje in upravljanje pomagajo tudi instrumenti, kot so drugi učinkoviti ohranitveni ukrepi za posamezno območje;

AD. ker ni neposrednih standardov EU za balastno vodo; ker je v pravilih o preprečevanju in upravljanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst priznano, da je Mednarodna konvencija za nadzor in ravnanje z

---

16 Evropska komisija: *Trade in seal products – fitness check of EU rules* (Trgovina z izdelki iz tjulnjev – preverjanje ustreznosti pravil EU), spletišče Evropske komisije.

ladijsko balastno vodo in usedlinami eden od možnih ukrepov za upravljanje invazivnih vrst, ki zadevajo Unijo;

Občutljive vrste: kazalniki odpornosti oceanov

1. poudarja, da je v EU treba poskrbeti za zdrave morske ekosisteme, habitate in vrste;

2. poudarja, da imajo občutljive vrste posebno vlogo v morskih ekosistemih in da iz njihovega upravljanja, ohranjanja in zaščite izhajajo okoljske, gospodarske in socialne koristi;

3. poudarja, da so številne občutljive vrste dragoceni kazalniki zdravja morskih ekosistemov, da že zgodaj opozorijo na ekološko neravnovesje in da pripomorejo k odpornosti ekosistemov, kar neposredno vpliva na produktivnost v ribištvu in akvakulturi;

4. poziva Komisijo in države članice, naj poleg pristopov, ki so osredotočeni na ohranjanje občutljivih vrst, izvajajo ekosistemski pristop k upravljanju ribištva, hkrati pa podpirajo ekonomsko in socialno blaginjo ribičev ter poskrbijo, da bo EU izpolnila svoje cilje in mednarodne obveznosti v zvezi z morskimi zavarovanimi območji in območji, ki imajo velik pomen za biotsko raznovrstnost;

5. poziva Komisijo in države članice, naj poskrbijo, da se bodo spremembe v ekosistemih zaradi podnebnih sprememb dosledno upoštevale pri presojah vplivov na okolje in upravljanju ribištva;

6. poziva Komisijo in države članice, naj v skladu s členom 3 Uredbe (EU) 2019/1241 zmanjšajo in po možnosti odpravijo naključni ulov občutljivih morskih vrst, da ne bi ogrožal njihovega stanja ohranjenosti;

7. poudarja, da so se v zadnjih desetletjih habitati spremenili, zaradi česar so nekatere vrste izginile in se pojavile nove; v zvezi s tem poudarja, da morajo biti državljani, zlasti ribiči in trnkarji, bolj ozaveščeni, kako pomembno je zbiranje podatkov in da je potrebno prilagodljivo upravljanje;

8. poudarja, kako pomembni so znanstveno utemeljeni načrti za upravljanje morskih zavarovanih območij, vključno z njihovo okoljsko, socialno in ekonomsko razsežnostjo in rezultati, da bi bili ukrepi za ohranjanje ciljno usmerjeni, učinkoviti in usklajeni s posebnimi potrebami ekosistemov ter da bi se učinkovito izvajali; poudarja, da je cilj EU do leta 2030 zavarovati 30 % svojih morij;

9. želi spomniti, da morajo biti ribiči del rešitve in zastopani v vseh svetovalnih organih, ter v zvezi s tem poudarja, da je treba poskrbeti za zastopanost vseh ribičev, zlasti malih in obrtniških; je zaskrbljen, ker za njihovo zastopanje ni vedno ustrezno poskrbljeno;

10. poziva Komisijo in države članice, naj v celoti izkoristijo orodja skupne ribiške politike, zlasti tehnične ukrepe, da bi se lotili vprašanja interakcije ribištva in bolje zaščitili občutljive vrste, hkrati pa zagotovili pošteno in učinkovito nadomestilo za ribiče, ki jih je prizadela izguba dostopa do tradicionalnih ribolovnih območij, v skladu z določbami Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo; poziva Komisijo, naj poskrbi za izvajanje in izvrševanje veljavne zakonodaje;

11. poziva države članice, naj pri dodeljevanju ribolovnih možnosti v celoti izkoristijo določbe iz člena 17 uredbe o skupni ribiški politiki, da bi nudile spodbude ribičem za sprejemanje ukrepov, s katerimi se zmanjšuje ali odpravlja prilov občutljivih vrst, pa tudi ribiškim plovilom, ki uporabljajo selektivno orodje ali ribolovne tehnike z manjšim okoljskim vplivom, pri čemer naj posebno pozornost namenijo flotam za mali ribolov;

12. želi spomniti, da so podatki, ki se zbirajo na podlagi skupne ribiške politike, pomembni za ustrezno opredeljevanje vpliva ribištva na občutljive vrste, pomembni pa so tudi boljši sistemi spremljanja v skladu z znanstvenim mnenjem in zakonodajo EU; poudarja, kako pomembni so celoviti podatki o prilovu posameznih vrst za ciljno usmerjene blažitvene ukrepe, strategije za prilagodljivo upravljanje in sprejemanje usklajenih in znanstveno utemeljenih ukrepov, pri katerih se upoštevajo tudi socialno-ekonomski dejavniki in s katerimi se zagotavlja prehranska varnost EU;

13. poudarja, da je treba ubrati celostni pristop, ki bo zajemal vsa področja politike, saj lahko pomaga izboljšati spremljanje, zaščito, obnovitev in okrevanje občutljivih vrst in habitatov; v zvezi s tem poudarja, da je treba veljavno zakonodajo izvajati na vseh ustreznih področjih politike, tudi tistih, ki niso neposredno povezana s skupno ribiško politiko;

14. poziva Komisijo in države članice, naj okrepijo ekosistemske pristope k upravljanju morskega okolja, pri tem pa po možnosti upoštevajo interakcije med vrstami in vse pritiske na morske ekosisteme, tudi podnebne spremembe in onesnaževanje s kopnega ali iz drugih virov;

15. poudarja, da so morska zavarovana območja učinkovito zaščitena in se upravljajo na podlagi najboljših razpoložljivih znanstvenih dokazov, da glede na svoje cilje ohranjanja prispevajo k zmanjševanju naključnega ulova občutljivih vrst, da varujejo drstitvena območja in območja odraščanja ter ribje mladice in da zmanjšujejo vpliv na občutljive habitate;

16. poziva Komisijo in države članice, naj ocenijo velikost regionalnih in lokalnih populacij, stanje in trende vrst ter morebiten vpliv neuravnoteženih populacij na ribolovne dejavnosti, da bi poskrbeli za

ekosistemsko upravljanje ribištva, vključno z ukrepi za zaščito občutljivih vrst;

17. poziva Komisijo in države članice, naj povečajo podporo za znanstvene programe v zvezi z občutljivimi vrstami in pristopi k upravljanju, kot so opredeljeni v ustrezni zakonodaji; poudarja, da v nekaterih regijah občutljive vrste, kot so vse večje populacije kormoranov in tjulnjev, vplivajo na ribje staleže ter ribolovne dejavnosti in dejavnosti akvakulture, pa tudi druge populacije občutljivih vrst; meni, da regulativni okvir vsebuje potrebna orodja za izboljšave glede na lokalno stanje občutljivih vrst; zato poziva Komisijo in države članice, naj ob drugih ukrepih, ki jih je treba sprejeti, preučijo vse možnosti iz direktive o pticah in direktive o habitatih, s katerimi bi bolj spodbujali dejavno in učinkovito upravljanje populacije in podprli ekosistemsko upravljanje;

18. poziva Komisijo, naj poskrbi, da bodo pristopi EU k upravljanju ribištva usklajeni s skupno ribiško politiko, strategijo EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 in njenimi mednarodnimi obveznostmi, kot je Kunminško-montrealski svetovni okvir za biotsko raznovrstnost; v zvezi s tem poudarja, da bi bilo treba sprejeti ukrepe, s katerimi bi zaustavili upad občutljivih vrst v morskih ekosistemih EU, med drugim z izvajanjem ustreznih ukrepov za ohranjanje in varovanjem habitatov;

19. poziva Komisijo, naj ukrepa v okviru regionalnih organizacij za upravljanje ribištva, da bi zmanjšali in po možnosti odpravili prilov občutljivih vrst, omejili trgovanje z morskimi proizvodi in njihov uvoz ter izboljšali ukrepe za boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, med drugim z boljšimi carinskimi kontrolami in sodelovanjem s partnerskimi regionalnimi organizacijami za upravljanje ribištva;

Invazivne vrste: grožnja za naše oceane in gospodarstvo

20. poudarja, da invazivne tujerodne vrste ogrožajo ribištvo in akvakulturo, avtohtono morsko biotsko raznovrstnost in ekosisteme, s tem pa vplivajo na možnosti preživljanja ter prihodke ribičev in obalnih skupnosti;

21. poudarja, da mali priobalni ribolov izredno pomembno prispeva k lokalnim gospodarstvom in prehranski varnosti EU ter da ga vse bolj ogrožajo okoljski obremenjujoči dejavniki, kot so invazivne vrste in podnebne spremembe, vključno z množično selitvijo nekaterih vrst, zlasti zaradi segrevanja voda, ki povzroča velike izgube, zlasti za gojitelje lupinarjev, ki so dvojno kaznovani, saj se zmanjšuje proizvodnja in povečujejo stroški zaradi plenilcev;

22. opozarja, da je v EU strogo reguliranih 88 invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo, od tega 47 živalskih in 41 rastlinskih;

23. obžaluje, da sedanji seznam vrst, ki zadevajo Unijo, ne odraža v celoti grožnje, ki jo invazivne tujerodne vrste pomenijo za ribištvo, akvakulturo in morsko okolje v EU, saj sta na seznamu poleg nekaterih vrst, ki jih najdemo v brakičnih vodah, zaenkrat le dve morski vrsti (*Plotosus lineatus* in *Rugulopteryx okamurae*); poziva, naj se seznam izboljša na podlagi najnovejših znanstvenih mnenj in ocen tveganja;

24. poudarja, da je treba vrste ustrezno upravljati, in zaskrbljeno ugotavlja, da so nekatere vrste vse pogostejše v nekaterih regijah, na primer:

    (a) japonska koritasta ostriga in tujerodne vrste potočnega raka v južnem delu Severnega morja, zlasti ob nizozemski obali;

    (b) črni glavač, ki vpliva na ekosistem in ogroža zlasti kozice, bokoplute in avtohtone glavače, zlasti v vodah Severnega morja;

    (c) sinja plavajoča rakovica, rakovica vrste *Hemigrapsus takanoi*, rebrača vrste *Mnemiopsis leidyi* in meduza vrste *Gonionemus vertens* v severovzhodnem Atlantiku;

    (d) rdeča plamenka (*Pterois miles*), čibuk vrste Fistularia commersonii in srebrnoproga napihovalka (*Lagocephalus sceleratus*) v vodah okoli Grčije in Cipra;

    (e) potujoča trikotničarka (*Dreissena polymorpha*), vnesena v reko Ebro, in som (*Silurus glanis*) v Španiji;

    (f) azijska alga vrste *Rugulopteryx okamurae*, zlasti v zahodnem Sredozemlju;

25. poziva Komisijo in države članice, naj vzpostavijo regionalne sisteme spremljanja za posamezne vrste, vključno z usklajenimi strategijami zgodnjega opozarjanja in odzivanja za tujerodne vrste, ki vplivajo na habitate, pomembne za gospodarstvo;

26. obžaluje, da ne obstajajo posebni programi za spremljanje morskih invazivnih tujerodnih vrst, in poziva, naj se izboljšajo metode spremljanja in uskladijo kazalniki po vsej EU ter zagotovi večja tehnična in finančna podpora, zlasti najbolj oddaljenim regijam, ki zaradi svoje edinstvene biotske raznovrstnosti in oddaljenosti potrebujejo posebna dodatna sredstva;

27. priporoča, naj se oblikuje metodologija za določanje pragov in vrednosti za vse evropske morske regije in podregije, pri čemer naj se upoštevajo vpliv na ribištvo in akvakulturo, možnosti upravljanja poti vnosa in to, da je treba strožje nadzorovati flote EU in tretjih

držav, zlasti glede invazivnih vrst, izvrševati Mednarodno konvencijo za nadzor in ravnanje z ladijsko balastno vodo in usedlinami ter uporabljati smernice glede obraščanja trupa plovil;

28. poudarja morebitne povezave med invazivnimi tujerodnimi vrstami, vnesenimi v kopenske in sladkovodne ekosisteme, ter tistimi v oceanih in morjih ter njihov vpliv na ribištvo in akvakulturo; poziva Komisijo, naj razvije celovito strategijo za reševanje tega vprašanja;

29. poudarja, da je celosten, preventivni in večvektorski pristop k upravljanju poti vnosa absolutna prednostna naloga za učinkovito preprečevanje vnosa morskih invazivnih tujerodnih vrst, boj proti njihovemu širjenju in odpravljanje temeljnih vzrokov zanj; spodbuja države članice, naj pogosteje uporabljajo obzorno preiskovanje in nove tehnologije, kot so eDNK, umetna inteligenca in avtomatizirano spremljanje, pa tudi izkoristijo sodelovanje z ribiči, trnkarji, obalnimi skupnostmi in občansko znanostjo kot orodja in sredstva za opredeljevanje in prednostno razvrščanje novih in nastajajočih invazivnih tujerodnih vrst ter invazivnih tujerodnih vrst z visokim tveganjem za ribištvo in akvakulturo; poziva Komisijo, naj ta celostni pristop uporabi pri izvajanju evropskega pakta za oceane, da bi bili ukrepi v vseh sektorjih in državah članicah usklajeni;

30. poziva države članice, naj izboljšajo komunikacijo, usklajevanje in sodelovanje, zlasti na čezmejnih območjih, hkrati pa povečajo biološko zaščito, da bi hitro začeli izvajati ukrepe za zgodnje odkrivanje in hitro izkoreninjenje morskih invazivnih tujerodnih vrst, ter upravljajo vrste, ki so se že zelo razširile; poleg tega poziva Komisijo, naj sodeluje z državami članicami, da bi te ukrepe razširili s sodelovanjem s tretjimi državami, s katerimi si delijo morski bazen;

31. priporoča, naj se poveča sodelovanje med znanstvenimi ustanovami in agencijami EU, da bi izboljšali prenos znanja in uporabne raziskave o širjenju, vplivu in obvladovanju morskih invazivnih tujerodnih vrst;

32. poudarja, da je zlasti Sredozemsko morje, ki se po navedbah organizacije za prehrano in kmetijstvo segreva 20 % hitreje kot preostali deli sveta, žariščna točka z več invazivnimi tujerodnimi vrstami kot katero koli drugo morje na svetu, kar zelo negativno vpliva na morske ekosisteme ter ribiški sektor in sektor akvakulture, zato mu je treba nameniti posebno pozornost; v zvezi s tem poziva Komisijo in države članice, naj temu namenijo dodatna sredstva in oblikujejo nujne ukrepe, s katerimi bi zaustavili širjenje teh vrst v tem morskem bazenu;

33. poziva Komisijo, naj podpira pobude za znanstveno spremljanje in pilotne projekte Generalne komisije za ribištvo v Sredozemlju, da bi se spoprijeli z izzivi, ki jih prinašajo morske invazivne vrste;

34. poziva Komisijo, naj v okviru Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo in drugih proračunskih programov da na voljo posebna sredstva za podpiranje raziskav o invazivnih vrstah, za preprečevanje in izkoreninjenje teh vrst ali pa za upravljanje njihovega širjenja in obnovitev zaradi vpliva njihovega širjenja, če jih ni mogoče izkoreniniti, pri tem pa naj sodeluje z ribiči, lokalnimi organi in znanstvenimi organizacijami; znova potrjuje svoje stališče, da bi morala biti ta finančna sredstva na voljo v naslednjem večletnem finančnem okviru;

35. poudarja, kako pomemben je sistem obveščanja Evropske informacijske mreže za tujerodne vrste, zlasti za pravočasno in celovito poročanje o novoodkritih primerih, ukrepih za izkoreninjenje in ugotovitvah med uradnim nadzorom; poziva države članice, naj izboljšajo sistem, tako da zagotovijo dodatne informacije, zlasti podatke o razširjenosti, predvsem na podlagi informacij ribičev, proizvajalcev v akvakulturi in vse drugih ustreznih deležnikov;

36. želi spomniti, da imajo invazivne tujerodne vrste mednarodno razsežnost, in predlaga, naj EU izboljša svoje ukrepe na tem področju, tako da izkoristi vse razpoložljive mednarodne forume in zlasti regionalne organizacije za upravljanje ribištva, Konvencijo o biološki raznovrstnosti in Kunminško-montrealski svetovni okvir za biotsko raznovrstnost; poziva EU, naj izboljša skupno izmenjavo znanja in izmenjave vzajemnega učenja z drugimi mednarodnimi organizacijami in tretjimi državami;

37. poudarja, da bi lahko sodelovali s tretjimi državami, s katerimi si EU deli morski bazen, med drugim prek regionalnih organizacij za upravljanje ribištva, da bi izmenjali primere dobre prakse, povečali naložbe in določili skupne cilje za zajezitev vpliva, ki ga imajo invazivne tujerodne vrste;

Priložnosti in izzivi za obalne skupnosti

38. poudarja, da imajo invazivne tujerodne vrste velik negativen vpliv na morsko biotsko raznovrstnost in ekosisteme, dejavnosti modrega gospodarstva, vključno z ribištvom in akvakulturo, druge gospodarske dejavnosti, ki niso povezane z morjem, ter obalne skupnosti in družbo kot celoto; meni, da je bistveno upoštevati njihove širše socialne, gospodarske in kulturne posledice, ne pa zgolj izgube biotske raznovrstnosti in učinkov na ekosisteme, da bi učinkovito preprečili nove vnose in izvajali uspešne blažilne ukrepe;

39. poziva Komisijo, naj vzpostavi namenski kazalnik za občutljive in invazivne vrste v morjih EU, pri tem pa upošteva sezname, kot je rdeči seznam Svetovne zveze za varstvo narave, in jih vključi v publikacije Eurostata o ciljih trajnostnega razvoja, da bi bolje

spremljali širjenje ter prizadevanja v zvezi z ohranjanjem in upravljanjem;

40. poziva Komisijo, naj v prihodnje projekte evropskih programov za raziskave in inovacije vključi finančna sredstva za raziskave o invazivnih tujerodnih vrstah in okolju prijaznih rešitvah za njihovo trajnostno upravljanje in obvladovanje;

41. poudarja, da je treba v skladu z veljavnimi finančnimi določbami podpreti prizadete ribiče in izvajalce dejavnosti v akvakulturi s shemami nadomestil in sredstvi za prilagajanje, zlasti na področjih, ki jim zaradi invazivnih vrst grozi neposredna gospodarska izguba; poudarja, da je treba poskrbeti za ciljno usmerjene finančne in regulativne spodbude, s katerimi bi spodbujali ciljno usmerjene dejavnosti ulova in odstranitve invazivnih vrst, ki jih izvajajo lokalni ribiči v obalnih vodah in na celinskih plovnih poteh, da bi zmanjšali ekološki pritisk in hkrati podpirali lokalne možnosti preživljanja; poudarja, da bi lahko imele sheme zavarovanja posebno vlogo pri reševanju vprašanja, zlasti kar zadeva posledice za gojitelje lupinarjev, proizvajalce v akvakulturi in ribiče;

42. poziva države članice in Komisijo, naj pripravijo kampanje ozaveščanja za obveščanje ribičev, ribogojcev in gojiteljev lupinarjev, deležnikov v ribiškem sektorju, tudi trnkarjev, in splošne javnosti o vnosu, odkrivanju in vplivu invazivnih tujerodnih vrst, njihovih okoljskih in ekonomskih vplivih ter načinih za zmanjšanje tveganja zaradi njihovega vnosa in širjenja ter sodelujejo z njimi pri tem;

43. priporoča, naj se oblikujejo ciljni programi za invazivne vrste, s katerimi bi izboljšali obvladovanje populacije in poskrbeli za možnosti nadomestil za ribiče, kjer je to izvedljivo;

44. meni, da lahko upravljanje invazivnih tujerodnih vrst ustvari priložnosti za dodaten začasni prihodek, in sicer prek uporabnih inovacij, da bi ustvarili proizvode z dodano vrednostjo, kot so biognojila in substrati v kmetijstvu, ki bi pripomogli k obvladovanju teh vrst in po možnosti njihovem izkoreninjenju; poziva Komisijo, naj financira raziskave in prenos tehnologije na tem področju;

45. poudarja, da se lahko tudi z izkoriščanjem invazivnih vrst za prehrano ljudi zagotovi dodaten začasen prihodek za ribiče in pomaga ustvarjati bogastvo, ki koristi lokalnim gospodarstvom v EU, kadar invazivnih vrst ni mogoče izkoreniniti;

46. pozdravlja, da se nekatere invazivne tujerodne vrste, kot so alge, začasno gospodarsko izkoriščajo v prehranske in neprehranske namene; poudarja, da bi se lahko uporabljale tudi za živalsko in ribjo krmo, zdravila, embalažo, kozmetične izdelke ali biogoriva, ne pa samo za prehrano ljudi;

47. ponovno poudarja, da je končni cilj še vedno izkoreninjenje invazivnih tujerodnih vrst; v zvezi s tem poudarja, da bi morala biti gospodarska odvisnost od izkoriščanja invazivnih tujerodnih vrst vedno začasna ali sekundarna ter ne bi smela spodbujati širjenja teh vrst ali njihovega dajanja na trg;

48. poziva, naj se poveča in dodeli namenska finančna podpora, da bi izboljšali dejansko upravljanje in varovanje življenjskih pogojev na obali in morskih ekosistemov, pa tudi ohranjanje občutljivih vrst, ter naj se na regionalni in nacionalni ravni ter ravni EU vzpostavijo sistemi obveščanja, spremljanja in zgodnjega opozarjanja za invazivne tujerodne vrste, saj taka podpora pozitivno vpliva na ribištvo, biotsko raznovrstnost in ekosisteme;

49. vztraja, naj prihodnji večletni finančni okvir vključuje finančna sredstva za povečanje konkurenčnosti ribiške flote, saj se spoprijema z izzivi, kot so vse višji stroški, izgubljanje ribolovnih območij in vpliv invazivnih vrst; meni, da je izboljšanje dostopa ribičev do finančnih sredstev, da bi posodobili svoja plovila, digitalizirali svoje dejavnosti in diverzificirali svoje vire dohodka, prednostna naloga;

50. opozarja Komisijo, da so najbolj oddaljene regije ter otoška in obalna območja pomembni varni pristani za občutljive morske vrste, hkrati pa so zelo ranljivi za invazivne tujerodne vrste; poziva, naj se prizna, kako pomembno je v teh regijah zavarovati te občutljive vrste in se boriti proti invazivnim tujerodnim vrstam, in sicer z oblikovanjem programa posebnih možnosti za lokalno ribištvo v oddaljenih regijah in na otoških območjih; poudarja, da bi lahko s trajnostnim ekoturizmom ustvarili možnosti za diverzifikacijo, hkrati pa ohranili edinstveno biotsko raznovrstnost teh regij, ribiškemu sektorju in sektorju akvakulture pa zagotovili neposredne koristi;

°

° °

51. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.